

Slobodan Elezović: **Mira Stupica i umjetnički Zagreb**, Zagreb, Hrvatsko komunikološko društvo, 2008., str.116

Netom objavljena prigodna publikacija dr.sc. Slobodana Elezovića, "Mira Stupica i umjetnički Zagreb", u povodu životne obljetnice jedne od najvećih dramskih umjetnica u jugoistočnoj Europi, čije su brojne kreacije pridonosile poetsko-estetskom i izvedbenom standardu djela namijenjenih dramsko-scenskoj umjetničkoj produkciji, zaokuplja pozornost i stručne i najšire kulturne javnosti. Djelo je, obilatim izborom dokumentarnoga materijala koji ističe kazališno umjetničko vrijeme u životu i radu zagrebačkoga Hrvatskoga narodnog kazališta, od prije pola stoljeća, dragocjeni podsjetnik na važnost, utjecaj, postignuća i nadahnuća scensko-umjetničkoj produkcijom na sceni HNK, u razdoblju od jeseni, 1955. do 1959. godine. To je razdoblje nazvano epohom Mire i Bojana Stupice u Zagrebu, koji su svojom moćnom energijom, znanjem, imaginacijom i izvedbenim obiljima, raskošnim scensko-izražajnim rješenjima obilato oplodili zagrebačko kazališno tlo i „zaorali brazdu“ iz koje su niknule generacije dramskih umjetnika koji su, svojim bogatstvom talenta i znanja, pokrenuli i razgorjeli tvoračke vatre u dramsko-umjetničkom životu Zagreba, a time i cijeloga hrvatskoga kazališnog prostora. Bilo je to vrijeme u kojemu je punu afirmaciju imao teatar glumca, u kojemu se repertoarni profil kazališta tvorilo prema potencijalima umjetničkoga kadra s nakanom da svaki dramski umjetnik ima prigodu biti u osobnom kreativnom fokusu, ostvarenjem likova ili čak galerije dramskih likova na sceni. Redatelj, formata i svjetonazora Bojana Stupice, je osobito pažnjom birao glumce za svaku ulogu u djelima koja je pripremao i ostvarivao na zagrebačkoj sceni HNK i time glumcima razvijao samopouzdanje, sigurnost kao podlogu za svjesne izbore i raskoši rješenja u svakoj od mnogih dramskih situacija kroz razvojnu liniju dramskoga djela tj. predstave u cjelini. Mira Stupica je bila raskošna junakinja Bojanovih predstava, od „Svete Ivane“, G. B. Shawa, "Glorije", u miraklu Ranka Marinkovića, Colombe, u istoimenoj drami J. Anouilha, Lucijete u „Ribarskim svadjama“, C. Goldonija, te Gruše, u Brechtovom remek-djelu "Kavkaski krug kredom".

Velike ansambl - predstave na sceni HNK, u režiji Bojana Stupice, bile su, sve, praznik u Thaliinu hramu.

Bilo je to doba kada je u Zagrebu, uz dvije koncertne dvorane, Hrvatski glazbeni zavod i Dvoranu „Istra“, bio filmski repertoar od pretežito konfekcijskih američkih western - filmova, povratak starih filmova s Gretom Garbo, "Kraljica Kristina" , "Dama s kamelijama", kada je Radio

Zagreb bio glavni i centralni elektronski medij, a televizija je prvi put zaživjela na četiri prigodno postavljena ekrana, u izlozima, na današnjem Trgu bana Jelačića, u utorak, 15. svibnja, 1956. Dakle, kazalište je bilo mjesto i čin duhovne hrane, poleta i uzleta, pa su i Bojanove predstave bile svetkovina duha, a često su se odvijale u trajanju i po četiri sata. Koncentracija svakog od sudionika, fizička spremnost i spretnost za velike pothvate u značajnom trajanju izvedbe, bili su snažni izazovi za vrlo sustavan rad s umjetnicima, za cizeliran pristup svakom prizoru i sceni unutar cjeline čina, a i djela, ukupno. Bojan je bio mag kazališnoga procesa rada u postupnosti, razvitka dramaturških odrednica djela i sugestivnoga prenošenja svojih ideja ostvarenih suptilnim izborom poetsko-scenskih sredstava, u ime afirmacije punoga volumena estetske vizije svakog od izabranih djela, namijenjenih životu i afirmaciji dramske scene zagrebačkoga HNK i svakoga od dramskih umjetnika koji su sudjelovali u nastajanju i životu Bojanovih predstava namijenjenih zagrebačkoj publici i najširoj kulturnoj javnosti. Mira Stupica, raskošima svojih suptilija, psiholoških nijansi koje su pripadale „filigranskim tvorevinama“ i zanosno bogatim izrazima glume u kategoriji neverbalnoga izraza, kao podloge svemu izgovorenom na sceni, stvorila je galeriju likova koji i danas mogu biti ishodištem analizi suvremenih komunikološko - komunikacijskih vrijednosti, kao i antropološko - antropometrijskih spoznaja u ime vrijednoga razvitka i tih multidisciplinarnih znanosti našega doba. Razinom svojih ostvarenja na zagrebačkoj sceni HNK, Mira Stupica je kreirala razinu očekivanja od scensko-umjetničke dramske vrijednosti u iskustvima i razvitku Drame HNK u Zagrebu. Knjiga „Mira Stupica i umjetnički Zagreb“, informira i podsjeća na to veliko vrijeme u stvaralačkoj dinamici matične umjetničko-scenske hrvatske kazališne kuće, zagrebačkoga HNK.

Osobitost je i DVD dodatak knjizi, s insertima sjećanja Mire Stupice i komentara, analize ostvarenja u rasponima vrijednosti tih Njezinih „zagrebačkih godina“, u velikom umjetničkom stvaralačkom životu koji Miru Stupicu čini svjetionikom na putu scensko-umjetničke tvoračke snage, utjecaja i ugleda.

Primljeno: 2008-07-28

Prof. dr. sc. Juraj Plenković
Građevinski fakultet, Sveučilište u Rijeci